

Massatoerisme en de Vlaamse kust

Bart Neuts (bart.neuts@kuleuven.be)

Kustsymposium: Is er nog ruimte voor duinen aan onze kust
Oostende, 22/09/2023

1. Historiek

Oostende, 1921 (rombaut ©)

- Strandtoerisme één van de oudste vormen van het moderne toerisme
- Oudste badplaats ter wereld: Brighton, met de eerste bezoekers sinds circa 1720 en waar George IV in 1783 het Royal Pavillion bouwde
- Eerste badhuisjes in Benelux in Oostende (1784) en Scheveningen (1818)
- Eerste toeristische golf vooral uitbouw bestaande kernen (Oostende, Heist, Blankenberge)

1. Historiek

Westende, 1911 (Grand Hôtel Belle-Vue ©)

- Eind 19de eeuw, zag de opkomst van badplaatsen die specifiek als toeristische projecten werden uitgebouwd (Duinbergen, De Haan, Westende)
- Op dit punt vooral uitbouw van vakantievilla's in duingebieden, aantrekkelijk voor kunstenaars en investeerders uit Brussel
- Ook koninklijke interesse voor de uitbouw van het strandtoerisme

1. Historiek

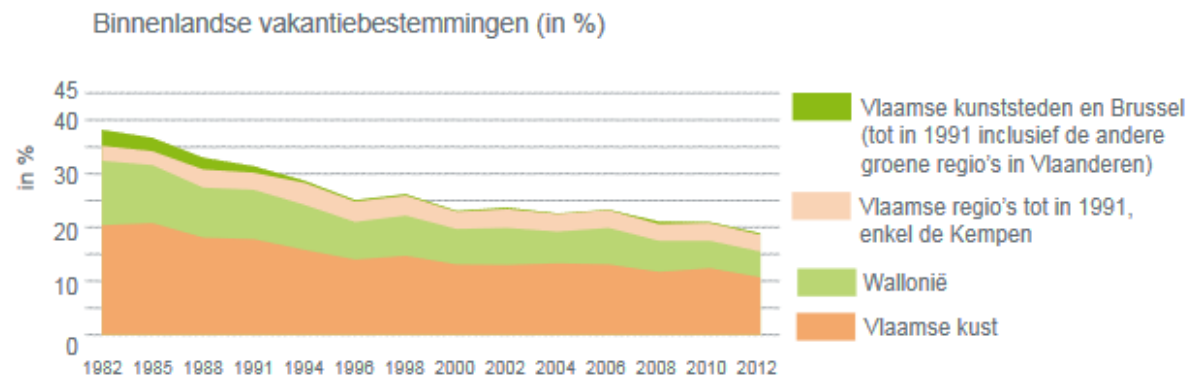
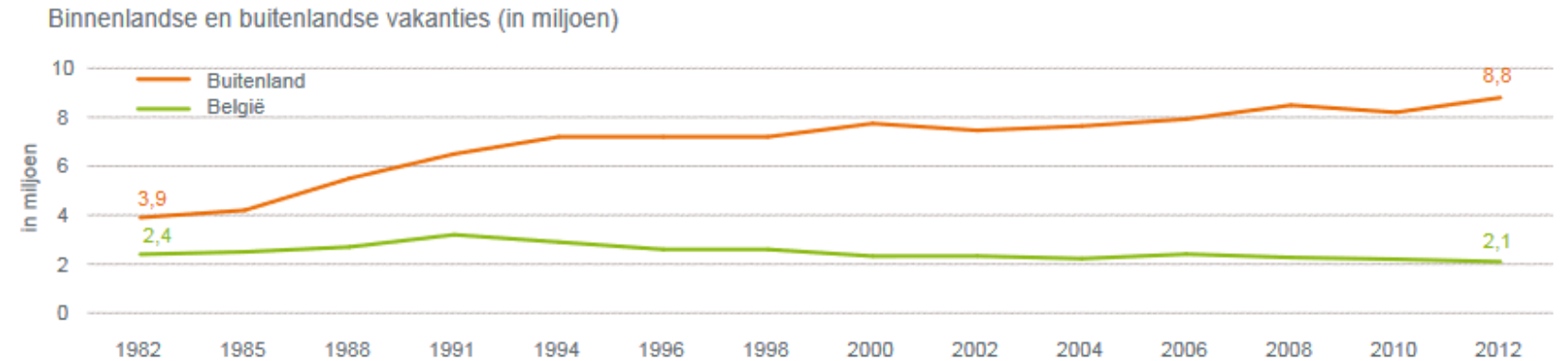

Scheveningen, jaren '50 (Leo van der Velde ©)

- Sociale wetgeving, met name de betaalde vakantie en de 40u werkweek, zorgen vanaf 1936 voor een snelle democratisering
- De Belgische Noordzeekust werd verder toeristisch uitgebouwd in functie van transportfaciliteiten (trein en tram) en verkavelingen van grootgrondbezitters (bv. Knokke of De Haan)
- Veelal tijdens de jaren '60 moest veel architecturaal erfgoed wijken voor massatoeristische ontwikkelingen

1. Historiek

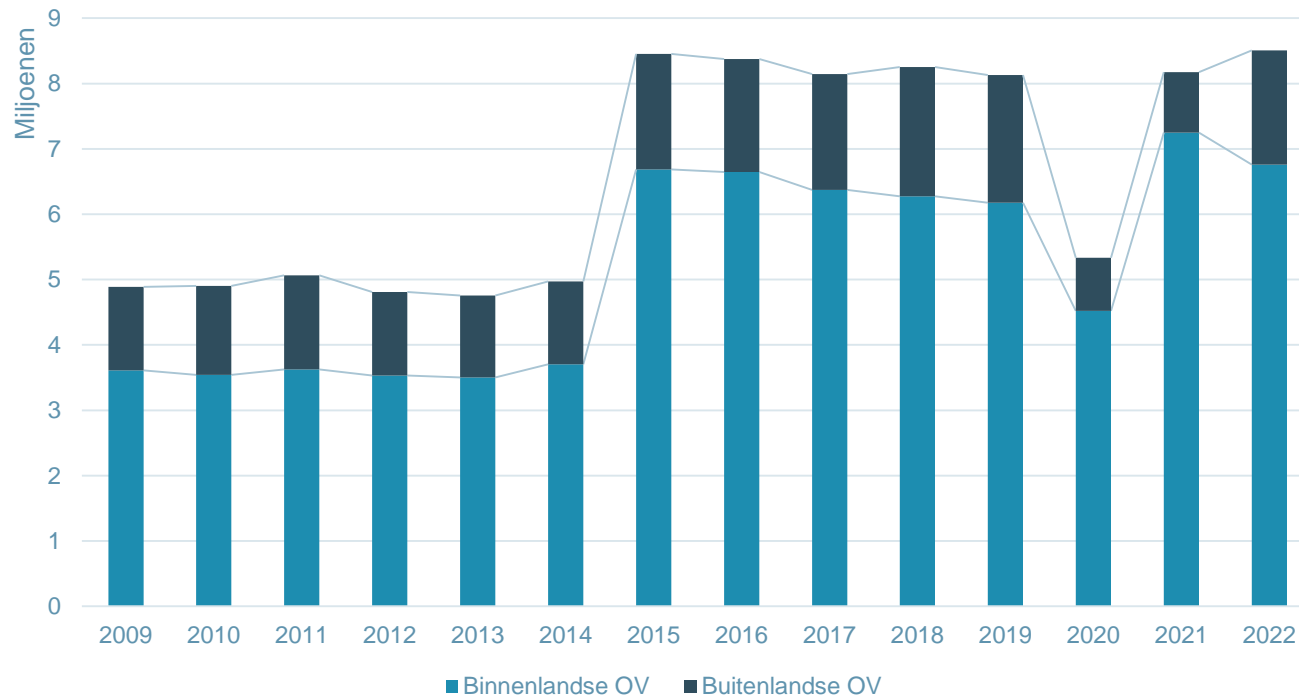
- De kust onderging (qua binnenlands toerisme) een evolutie van exclusieve bestemming, naar algemene democratisering en tenslotte secundaire bestemming in de vakantieportfolio

WES (2013, p,9)

2. Commercieel verblijfstoerisme

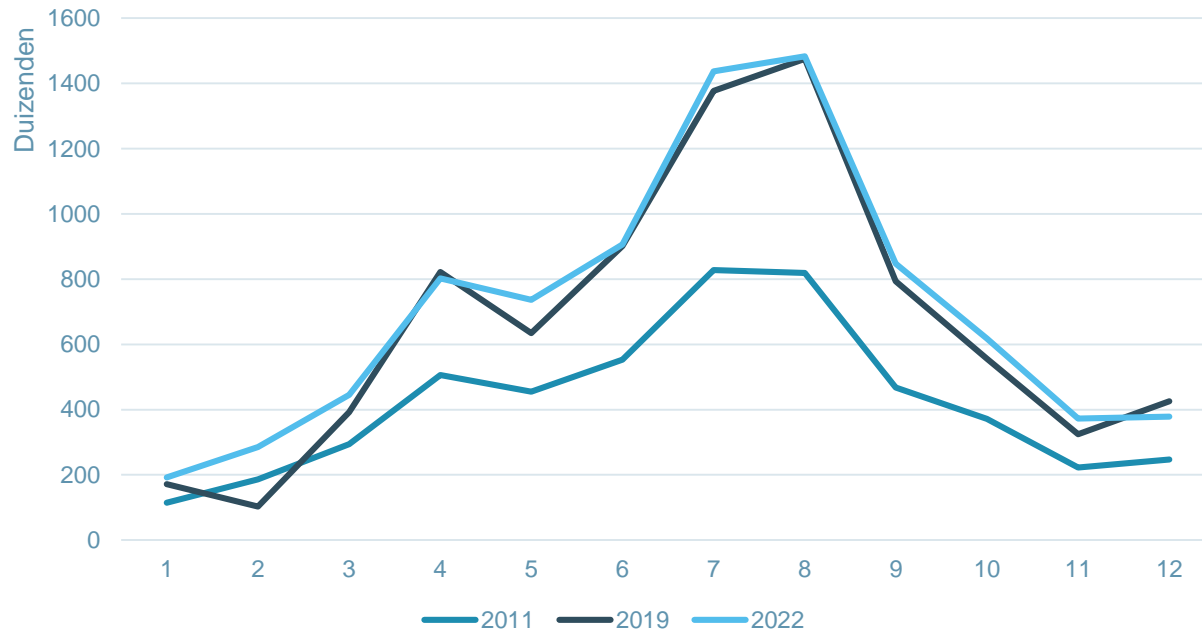
2.1. Evolutie in overnachtingen

- Naast overnachtingen in commerciële logies (verzameld door FOD Economie) bijkomend aandeel directe verhuur via eigenaars: +3,7 mln overnachtingen in 2021

2. Commercieel verblijfstoerisme

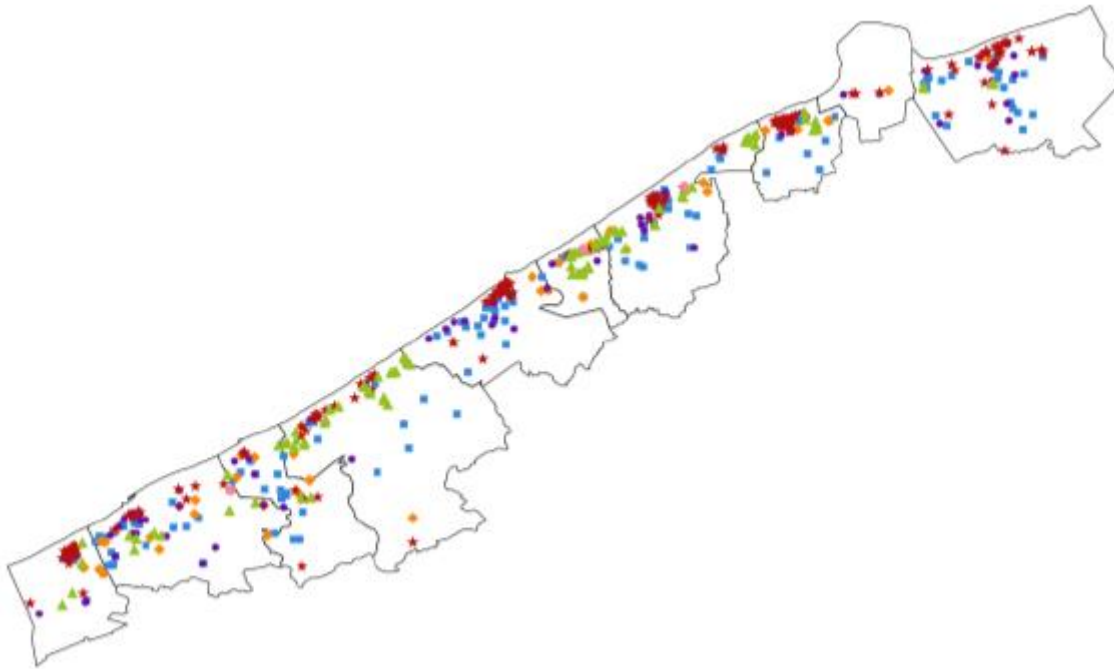
2.2. Seizoenaliteit in overnachtingen

- Zomermaanden (juli-augustus) goed voor 27% van alle OV in 2011, 29% in 2019 en 28% in 2022

2. Commercieel verblijfstoerisme

2.3. Spreiding commercieel logiesaanbod

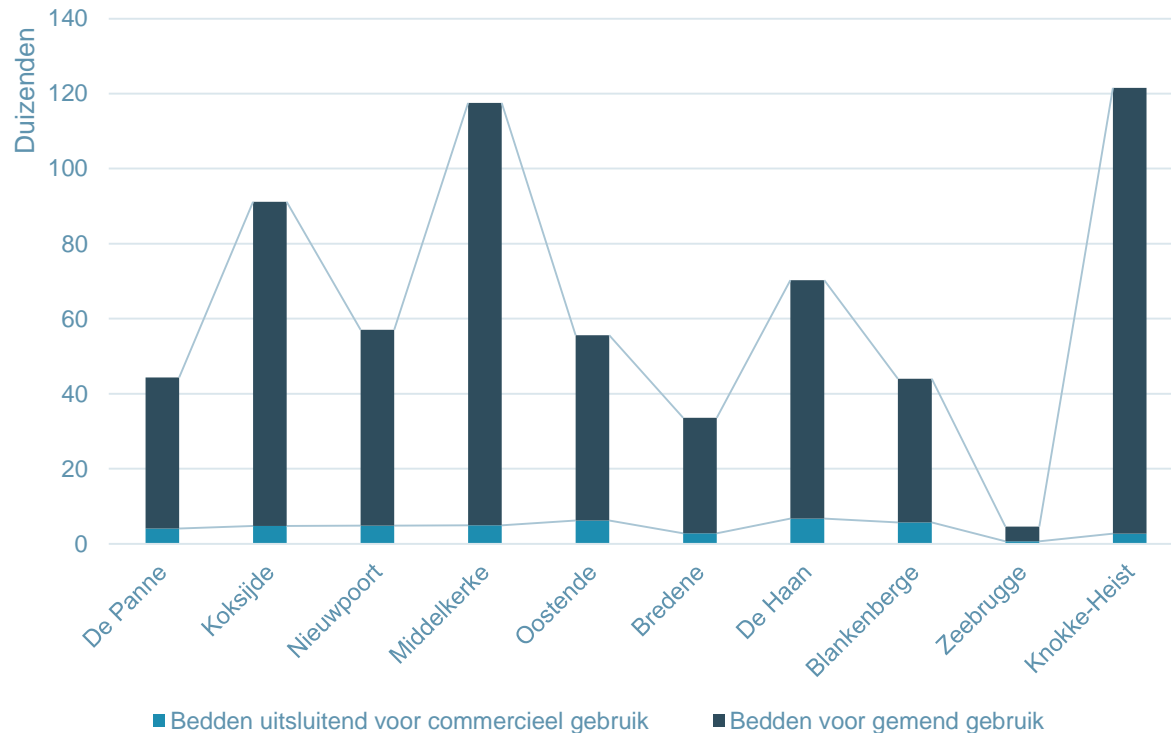

★	186 hotels (+2 t.o.v. 2020)	14 701 bedden (+5,2% t.o.v. 2020)
■	161 B&B's (-1 t.o.v. 2020)	1 051 bedden (+0,9% t.o.v. 2020)
◆	44 jeugdlogies (-1 t.o.v. 2020)	5 143 bedden (+0,2% t.o.v. 2020)
▲	100 kampeerbedrijven (+0 t.o.v. 2020)	11 360 bedden voor KT (-2,0% t.o.v. 2020) 87 282 bedden voor LT (-3,2% t.o.v. 2020)
⬡	3 vakantieparken (+0 t.o.v. 2020)	4 435 bedden (+0,8% t.o.v. 2020) (centrale verhuur)
●	96 kamergelateerd logies (+3 t.o.v. 2020) (incl. vakantiecentra)	6 702 bedden (+1,2% t.o.v. 2020)
Daarnaast zijn er 101 781 vakantiewoningen aan de kust (incl. vakantiewoningen op parken), dit zijn er 1 347 meer dan 2020		

Westtoer (2022, p,5)

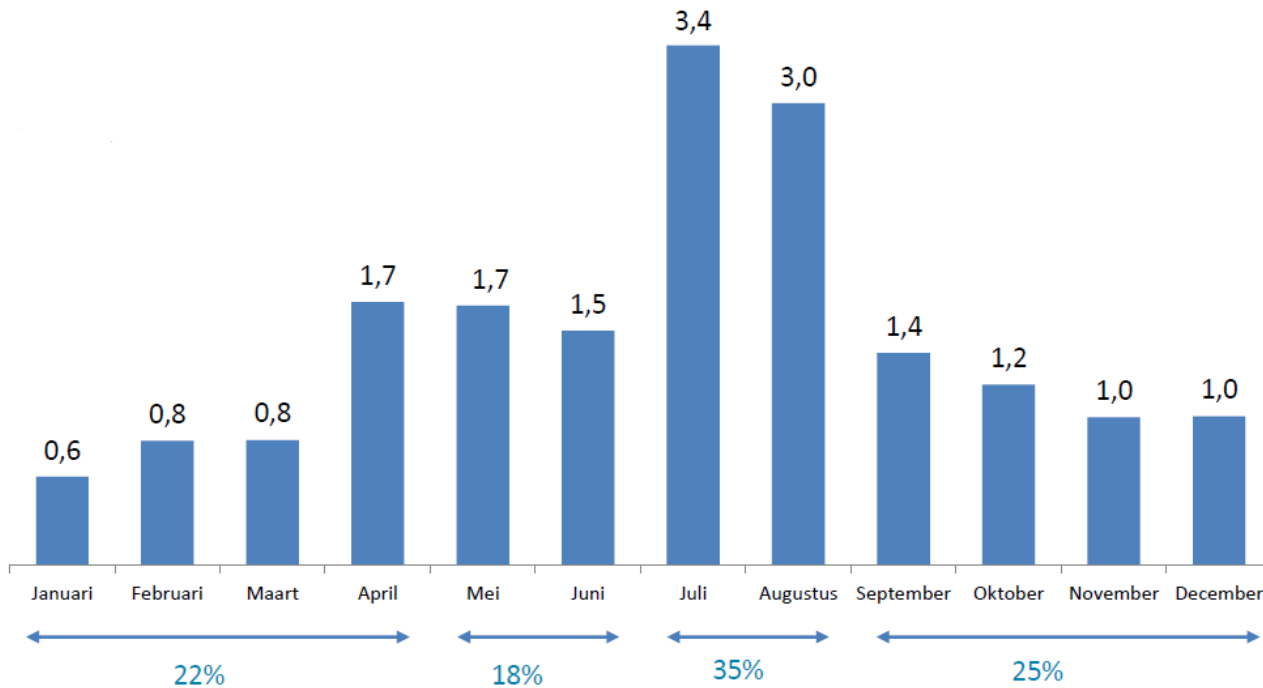
3. Tweede verblijvers

- Tweedeverblijvers goed voor naar schatting 3,2 mln AK en 18 mln OV in 2021
- 38,6% van de overnachtingen in juli en augustus

4. Dagtoerisme

4.1. Aantallen en seizoensale spreiding

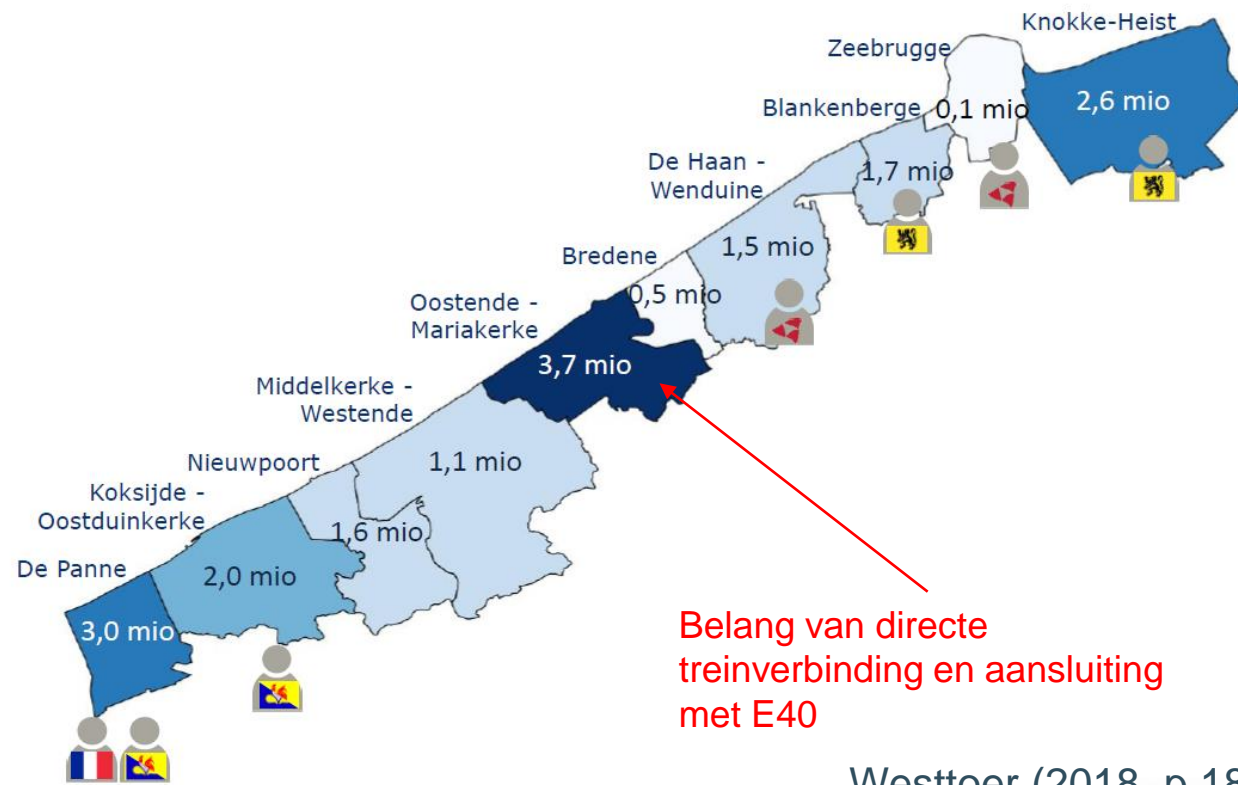

Westtoer (2018, p,6)

- In 2018: 17,9 miljoen dagtoeristen (90% herhaalbezoek)
- Naast zomervakantie (6,4 mln) zijn ook paasvakantie (1,2 mln) en herstvakantie (0,6 mln) belangrijk
- Op topdag: 200.000 bezoekers

4. Dagtoerisme

4.2. Regionale spreiding

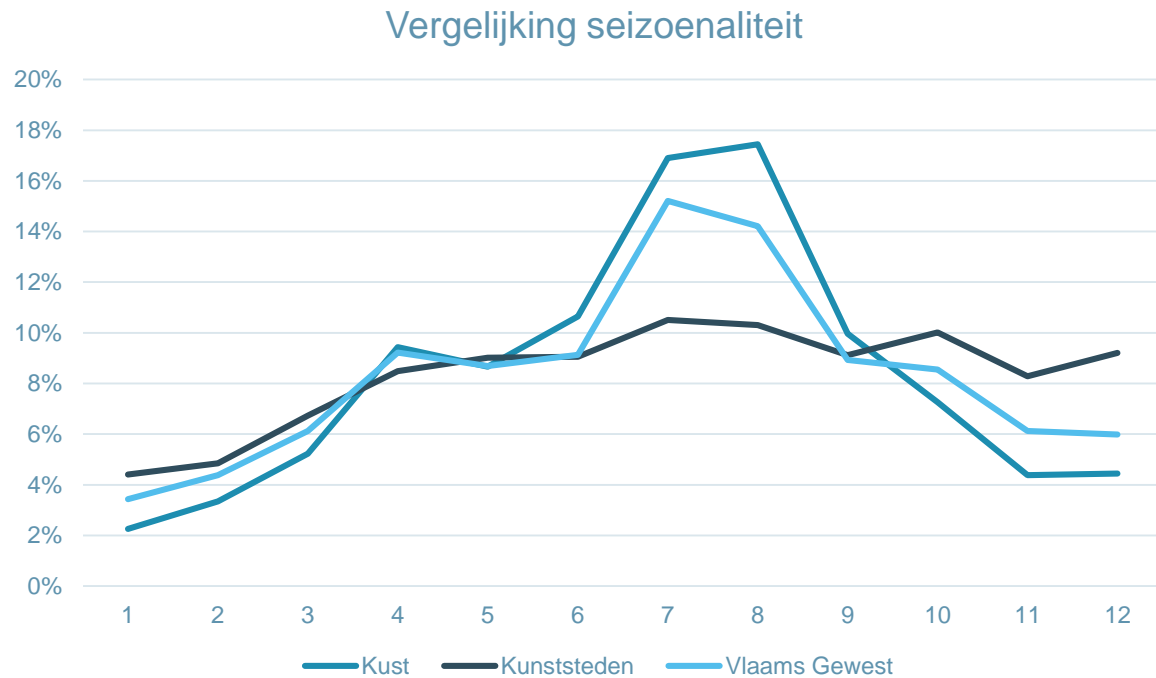
Belang van directe
treinverbinding en aansluiting
met E40

Westtoer (2018, p,18)

- 81% reist met de auto, 13% met de trein en 6% met andere vervoersmodi
- Van de Belgische dagtoeristen komt 16% met de trein (voornamelijk naar stations Oostende en Blankenberge)

5. Grootste uitdagingen

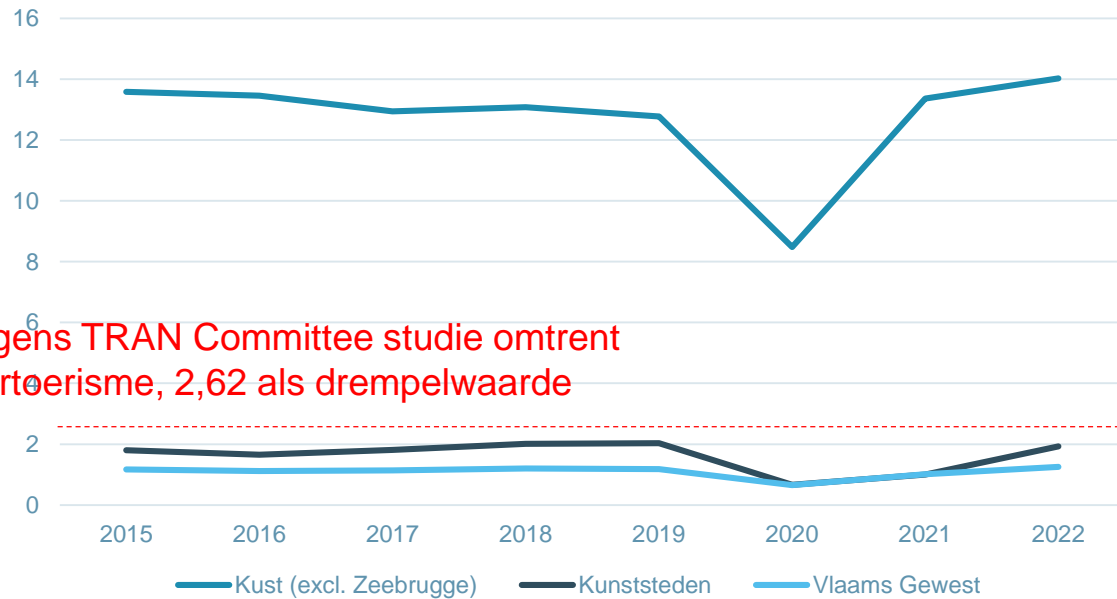
5.1. Inefficiënt gebruik van infrastructuur (in tijd en ruimte)

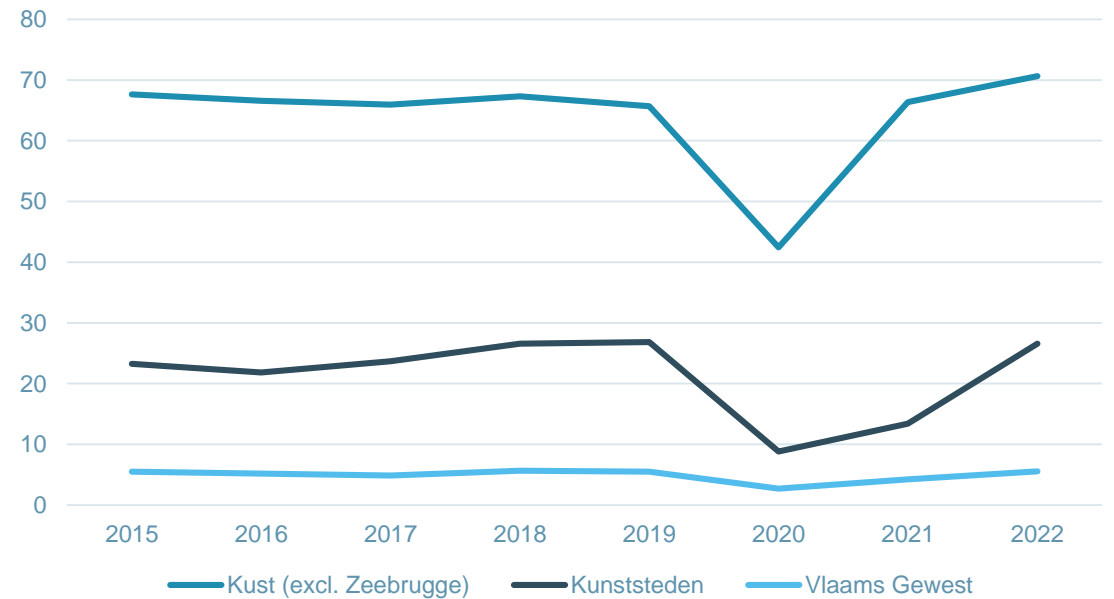
5. Grootste uitdagingen

5.2. Hoge toeristische intensiteit en densiteit

Toeristische intensiteit

Toeristische densiteit

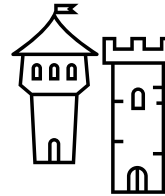

5. Grootste uitdagingen

5.3. Grote economische afhankelijkheid van toerisme

Kust

Kunststeden

Vlaams Gewest

Toeristisch aandeel
loontrekkende

27%

6,2%

6,1%

Toeristisch aandeel
zelfstandigen

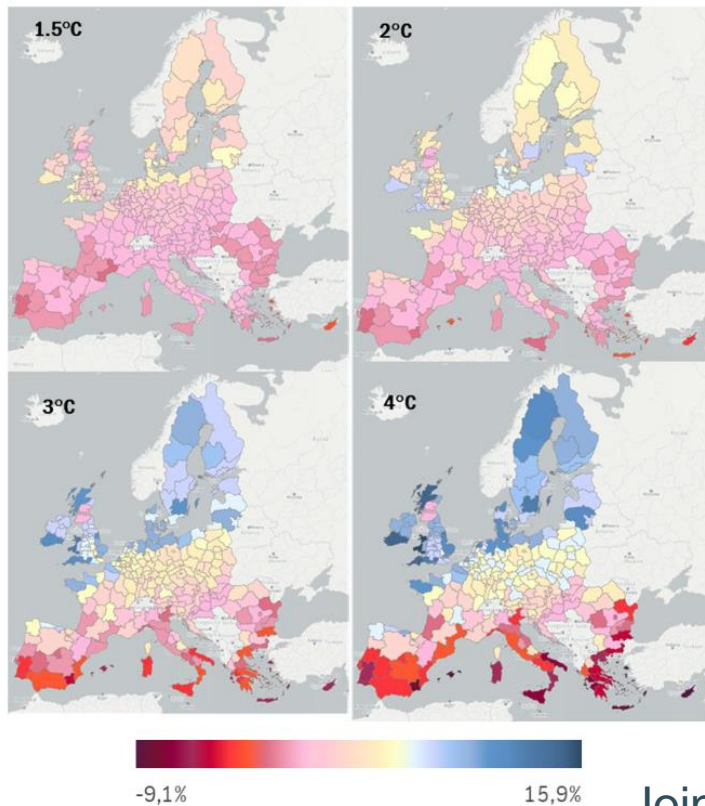
15,8%

13,1%

9,0%

5. Grootste uitdagingen

5.4. Verschuiving toeristenstromen o.w.v. klimaatverandering?

- Het Joint Research Centre van de Europese Commissie modelleerde effecten van klimaatverandering en schat een verschuiving in van Zuid naar Noord-Europese bestemmingen
- Specifiek voor België onder verschillende scenario's:

+1,5°C	+2°C	+3°C	+4°C
+0,38%	+0,82%	+2,07%	+2,93%

Joint Research Centre (2023, p.22)

Referenties:

- WES (2013). 30 jaar vakanties van de Belgen. WES vzw, Brugge.
- Westtoer (2018). Dagtoerisme aan de Kust. Westtoer, Brugge.
- Westtoer (2022). Trendrapport Kust 2020-2021. Westtoer, Brugge.
- Joint Research Centre (2023). Regional impact of climate change on European tourism demand. European Commission, Luxembourg.

bart.neuts@kuleuven.be

